

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Німецько-український
агрополітичний діалог

Випуск 07/2021

при Національній асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

МОНІТОРИНГ аграрного законодавства України

Червень 2021 року

1. Загальне аграрне законодавство (АПД)

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності

Законопроекти, прийняті Верховною Радою України в першому читанні

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України

2. Земельне законодавство (Фаховий діалог з земельних питань)

Детальний огляд земельного законодавства доступний за посиланням: <https://zem.ua/rizne/zakonodavstvo>

В серії публікацій «Моніторинг аграрного законодавства в Україні» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://portal.rada.gov.ua/>, які мають вагомe значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з даного огляду не може розглядатися як юридична консультація. АПД та Фаховий діалог з земельних питань не несуть відповідальності за правильність тверджень.

Виконавці

Виконавець Фахового діалогу з земельних питань

Контакти:
АПД Україна
вул. Рейтарська, 29-б, 01030 Київ
info@apd-ukraine.de
www.apd-ukraine.de

1. Загальне аграрне законодавство (АПД)

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у червні 2021 року

Затвердження Типового договору оренди землі з водним об'єктом

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового договору оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом» № 572 від 02.06.2021.

Даною постановою затверджується Типовий договір оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом.

Запуск Державного аграрного реєстру

Постанова Кабінету Міністрів України «Про функціонування Державного аграрного реєстру» № 573 від 02.06.2021.

Даною постановою затверджується Порядок ведення та адміністрування Державного аграрного реєстру (ДАР), а також перелік його відомостей. ДАР — це державна інформаційна система, яка об'єднує відомості про виробників сільськогосподарської (с/г) продукції для спрощеного доступу аграріїв до програм державної підтримки.

Постанову розроблено на виконання Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України».

Призначення в.о. Голови Державного агентства меліорації та рибного господарства України

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про тимчасове покладення виконання обов'язків Голови Державного агентства меліорації та рибного господарства України на Забугу А.О.» № 554 від 02.06.2021.

Даним розпорядженням виконання обов'язків Голови Державного агентства меліорації та рибного господарства України тимчасово покладається на Забугу Андрія Олексійовича, начальника Управління організації використання водних біоресурсів зазначеного агентства.

Масштабне заліснення України

Указ Президента України «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів» № 228 від 07.06.2021. Указ набирає чинності 09.06.2021.

Згідно з Указом з 2021р. передбачається розпочати реалізацію екологічної ініціативи «Масштабне заліснення України». Планується до 2030р. збільшити площі лісів на 1 млн. га. В рамках ініціативи в найближчі 3 роки запланована висадка 1 млрд. дерев.

Окрім того, Кабінет Міністрів уповноважується розробити у двомісячний строк законопроект щодо удосконалення системи охорони, захисту і відтворення лісів, у тому числі самосійних, стимулювання лісорозведення, збереження та відновлення природних екосистем.

Перевірка нотаріусом даних про купівлі землі

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення перевірки відповідності набувача або власника земельної ділянки сільськогосподарського призначення вимогам, визначеним статтею 130 Земельного кодексу України» № 637 від 16.06.2021.

Даною постановою затверджується порядок перевірки нотаріусом даних щодо покупця землі. Документ містить перелік дій нотаріуса. Зокрема, він включатиме:

- встановлення особи покупця;
- встановлення кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи;
- перевірку факту перебування покупця під дією санкцій;
- перевірку належності покупця до громадянства держави, визнаної Україною державою-агресором або державою-окупантом;
- перевірку віднесення покупця до переліку осіб, пов'язаних із провадженням терористичної діяльності, відмиванням коштів;
- перевірку джерел походження коштів покупця;
- визначення загальної площі земельних ділянок с/г призначення, які вже є у власності покупця.

Даний Порядок є фінальним кроком у підготовці до відкриття ринку землі, який стартує 01.07.2021.

Боротьба з підпалами

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту лісів, запобігання пожежам на землях лісового та водного фонду, торфовищах та на землях інших категорій» № 1259-IX від 19.02.2021. Закон вводить в дію 17.06.2021.

З метою посилення боротьби з підпалами природних екосистем Законом передбачається:

- заборона випалювання з порушенням установленого порядку сухої рослинності у прибережних смугах уздовж річок, морів, морських заток і лиманів, навколо водойм та на островах, у середовищі розмноження та на шляхах міграції тварин;
- обов'язок землекористувачів не допускати випалювання сухої рослинності з порушенням встановленого порядку, обкошувати і оборювати земельні ділянки, прилеглі до торфовищ, полезахисних лісових смуг, луків, пасовищ, ділянок зі степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю, в смугах відводу автомобільних доріг і залізниць.

Продаж державної землі через електронні аукціони

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо продажу земельних ділянок та набуття права користування ними через електронні аукціони» № 1444-IX від 18.05.2021. Закон підписано президентом України 24.06.2021 та набирає чинності 06.07.2021.

Даним Законом передбачається новий порядок продажу та передачі в користування земельних ділянок с/г призначення державної та комунальної власності та затверджується процедура проведення електронних торгів, визначення переможця, а також укладення договорів купівлі-продажу, оренди, емфітевзису, суперфіцію за результатами торгів. Серед головних положень:

- продаж земельних ділянок державної та комунальної власності та прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) виключно на конкурентних засадах через електронний аукціон;
- продаж земельних ділянок приватної власності на земельних торгах виключно з ініціативи власників земельних ділянок;

- обмеження до 20 га. площі земельної ділянки державної або комунальної власності, права оренди, емфітевзису якої виставляються на торги;
- проведення торгів в єдиній електронній торговій системі у формі електронного аукціону в режимі реального часу в мережі Інтернет, за результатами якого автоматично укладатиметься договір за допомогою електронних цифрових підписів;
- встановлення розміру реєстраційного та гарантійного внесків. Гарантійний внесок не може становити:
 - менше 30% стартової ціни продажу земельної ділянки чи прав емфітевзису, суперфіцію;
 - менше 30% стартового розміру річної плати за користування земельною ділянкою;
 - більше 2500 прожиткових мінімумів (станом на 01.07.2021 1 прожитковий мінімум складає 2379 грн.);
- встановлення стартової ціни продажу земельних ділянок залежно від їхнього цільового призначення та ін.

Законопроекти, прийняті Верховною Радою України у першому читанні у червні 2021 року

Європейські вимоги до матеріалів, що контактують з харчовими продуктами

Проект Закону «Про матеріали і предмети, що контактують з харчовими продуктами» № 4568 від 04.01.2021. Законопроект прийнято в першому читанні 01.06.2021, готується на друге читання.

Законопроект було розроблено з метою гармонізації законодавства України із законодавством ЄС. Для цього пропонується імплементувати положення деяких актів ЄС, таких як Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 1935/2004 від 27.10.2004 щодо матеріалів та виробів, що контактують з харчовими продуктами, Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 282/2008 від 17.03.2008 щодо переробленої пластмаси та виробів, призначених для контакту з харчовими продуктами та ін.

Законопроект стосується виробників практично всіх матеріалів і предметів, що контактують, можуть контактувати або призначені для контакту з харчовими продуктами – виробників тари і упаковок для молочної, м'ясної, кондитерської, алкогольної і іншої продукції, виробників кухонного посуду, меблів, обладнання тощо.

Серед основних положень законопроекту:

- введення термінології, що міститься у відповідному законодавстві ЄС (активні матеріали і предмети, загальна межа міграції, належна виробнича практика (GMP) тощо);
- визначення повноважень органів виконавчої влади у відповідній сфері;
- встановлення вимог до матеріалів та предметів, в тому числі перероблених пластикових, що контактують з харчовими продуктами;
- державна реєстрація речовин та процесів, які використовуються у виробництві матеріалів і предметів, що контактують з харчовими продуктами;
- особливості державної реєстрації процесів переробки пластику;
- вимоги до маркування, декларування відповідності та вимоги до забезпечення простежуваності матеріалів та предметів, що контактують з харчовими продуктами;
- затвердження положень щодо належної виробничої практики (GMP) при виробництві матеріалів та предметів, що контактують з харчовими продуктами;
- затвердження положень щодо державного контролю та відповідальності операторів ринку.

Положення законопроекту не стосуються предметів і матеріалів, які є антикваріатом, захисних матеріалів або оболонок, зокрема, матеріалів, що покривають сирну кірку, м'ясні напівфабрикати або фрукти, які є частиною харчового продукту і можуть споживатись разом з ним, інженерного обладнання для питного водопостачання.

У випадку прийняття, закон набере чинності через три роки після прийняття.

Одноточасний перехід права на землю та нерухомість

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо одноточасного переходу прав на земельну ділянку у зв'язку з переходом прав на об'єкт нерухомого майна, який на ній розташований)» № 5248 від 15.03.2021. Законопроект прийнято в першому читанні 17.06.2021, готується на друге читання.

Законопроектом передбачається встановити:

- обов'язковість одноточасного оформлення прав на земельну ділянку у зв'язку з переходом прав на нерухомість, яка на ній розташована;
- зворотній порядок одноточасного переходу прав на нерухоме майно у випадку переходу прав на земельну ділянку, на якій розташовано вказане нерухоме майно.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у червні 2021 року

Зміни в оподаткуванні аграріїв

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» № 5600 від 02.06.2021, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Шмигаль Д.А. (Кабінет Міністрів України)).

Серед головних змін в оподаткуванні аграрного сектору, що вносяться даним законопроектом, є:

- заборона застосування єдиного податку 4-ї групи платників підприємствами, що розводять свійську птицю, страусів та перепелів;
- підвищення податку на дохід для фізичних осіб з 5% до 18% від продажу протягом року третього та наступних об'єктів нерухомості, в тому числі земельних ділянок;
- запровадження оподаткування податком на дохід для фізичних осіб коштів, отриманих від продажу власної с/г продукції на землі понад 0,5 га. (для порівняння - раніше понад 2 га.);
- запровадження оподаткування земельним податком земельних ділянок, право власності на

які не оформлено, але вони фактичного використовуються;

- скасування звільнення від сплати земельного податку за земельні ділянки, надані закладам науки, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, у разі нецільового використання земельних ділянок;
- відновлення індексації нормативної грошової оцінки несільськогосподарських земель;
- запровадження для власників та користувачів земельних ділянок с/г призначення мінімального річного податкового зобов'язання (МПЗ)¹ з 1 га. в розмірі 5% від НГО;
- підвищення ставок рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів на 14,5%.

Наведені у таблиці нижче законопроекти є альтернативними до з/п № 5600 від 02.06.2021.

№ з/п	Що пропонується відмінно-го/додаткового стосовно аграрного сектору
5600-3 від 17.06.2021 (ініціатори – Магомедов М.С., Гриб В.О. (поза-фракційні))	• звільнення земель залізничного транспорту від плати за землю;
5600-4 від 18.06.2021 (ініціатори – Сольський М.Т., Третьякова М.Т. та ін. (партії «Слуга народу», «За майбутнє»,	• підвищення податку на дохід для фізичних осіб з 5% до 18% від продажу протягом року більше одного об'єкту нерухомості, в тому числі земельних ділянок; • запровадження для власників та користувачів земельних ділянок с/г призначення мінімального річного податкового зобов'язання з 1 га. в розмірі 4% від НГО; • звільнення від МПЗ 0,5 га., які

¹ Мінімальне податкове зобов'язання не є додатковим податком чи збором. Це лише розрахункова сума (зобов'язання), з якою порівнюються сплачені податки. Ця розрахункова сума в повному обсязі сплачується лише у разі, якщо такі податки взагалі не сплачено

«Батьківщина»))	перебувають в користуванні будь-якої фізичної особи;
5600-6 від 18.06.2021 (ініціатори – Южаніна Н.П., Герасценко І.В. та ін. (партія «Європейська солідарність»))	• запровадження з 02.01.2022 трирічного мораторію на збільшення ставок податків і зборів
5600-7 від 18.06.2021 (ініціатор – Дануца О.А. (партія «Слуга народу»))	• прирівнення плати за землю залізничного транспорту за ставками до с/г земель; • скасування пільгового ПДВ 14% для с/г продукції; • заборона застосування єдиного податку 4-ї групи платників с/г підприємствами, які займаються переробкою насіння олійних культур (соняшнику, сої, ріпаку), виробництвом олії. • надання органам місцевого самоврядування права встановлювати факт користування земельними ділянками без правовстановлюючих документів.

Державна підтримка розвитку скотарства

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» щодо державної підтримки розвитку скотарства» № 5603 від 03.06.2021, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Шмигаль Д.А. (Кабінет Міністрів України)).

Законопроектом передбачається державна підтримка для розвитку скотарства. Загальна сума видатків у 2021р. має скласти 5,3 млрд. грн. та бути спрямованою на:

- дотації фізичних осіб та сімейних фермерських господарств, що утримують корів та молодняк

великої рогатої худоби усіх напрямів продуктивності, а саме:

- за утримання корів усіх напрямів продуктивності – 2500 грн. за голову;
- за вирощування суб'єктами господарювання телиць парувального віку усіх напрямів продуктивності – 3000 грн. за голову;
- відгодівлю молодняка великої рогатої худоби – 2500 грн. за голову;
- стимулювання зміни структури виробництва молочної та м'ясної продукції та її надходження на переробку та ін.

Охорона географічних брендів для сільгосп-продукції

Проект Закону «Про особливості правової охорони географічних зазначень для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів, захист прав та застосування схем якості, включаючи традиційні гарантовані особливості для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів» № 5616 від 04.06.2021, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Шмигаль Д.А. (Кабінет Міністрів України)).

Законопроект було розроблено з метою забезпечення виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції в частині узгодження вимог чинного законодавства України щодо охорони прав на географічні зазначення із правом Європейського Союзу. Законопроектом передбачається:

- встановлення правових та організаційних засад схем якості для с/г продукції та харчових продуктів,
- визначення процедури підготовки до реєстрації, використання, захисту та контролю географічних зазначень для с/г продукції (с/г товарів), харчових продуктів;
- визначення терміну «традиційна гарантована особливість» та правових засад її охорони, включаючи підготовку до реєстрації, реєстрацію, використання, захист та контроль.

Зміни в оподаткуванні аграрного сектору

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо справляння податків з плат-

ників податків - суб'єктів господарювання, які провадять діяльність у сфері сільського господарства» № 5636 від 08.06.2021, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Шмигаль Д.А. (Кабінет Міністрів України)).

Нормами законопроекту пропонується:

- визначити, що знищення с/г рослин і тварин без згоди платника ПДВ у зв'язку із форс-мажорними обставинами не є постачанням товарів, і, відповідно, с/г товаровиробники звільняються від нарахування ПДВ на вартість такого знищеного врожаю або тварин;
- дозволити тимчасово, до 01.04.2022, платникам ПДВ подавати до контролюючого органу повідомлення про наявність форс-мажорних обставин у довільній формі;
- позбавити експортерів с/г товарів права на бюджетне відшкодування ПДВ в разі ненадходження валютної виручки за експортовані товари;
- здійснити обов'язкову реєстрацію особи як платника ПДВ в разі придбання нею протягом останніх 12 календарних місяців с/г товарів на суму більше 1 млн. грн.;
- збільшити в 2 рази ставки єдиного податку для платників 4 групи (крім ставок для земель водного фонду та земель закритого ґрунту).

Обов'язкова фортифікація борошна

Проект Закону «Про фортифікацію борошна» № 5657 від 14.06.2021, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Констанкевич І.М., Батенко Т.І. та ін. (партія «За майбутнє»)).

Законопроект узаконує рекомендації ВООЗ щодо забезпечення населення безпечним та якісним борошном, збагаченим вітамінами, мінеральними речовинами та мікроелементами.

Планується поетапне введення обов'язкової фортифікації фолієвою кислотою (вітаміном В9) пшеничного борошна вищого і першого сортів, що виробляється суб'єктами господарювання в Україні, а саме:

- 1) з потужністю понад 150 т. зерна на добу з 01.01.2022;
- 2) потужністю від 50 до 150 т. зерна на добу з 01.07.2022;

3) потужністю менше 50 т. зерна на добу з 01.01.2023.

Диференційовані ставки ПДВ

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставки податку на додану вартість при оподаткуванні операцій з постачання окремих видів сільськогосподарської продукції» № 5425-д від 14.06.2021, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Гетманцев Д.О., Железняк Я.І. та ін. (партії «Слуга народу», «Голос», «Опозиційна платформа - За життя»)).

Законопроект пропонується:

- відновити ставку ПДВ на рівні 20% по операціях з імпорту та постачання на території України наступних позицій:
 - велика рогата худоба, жива;
 - свині, живі;
 - вівці, живі;
 - молоко незбиране;
 - жито;
 - овес;
 - насіння льону;
 - насіння та плоди інших олійних культур;
 - цукрові буряки;
- залишити ставку ПДВ на рівні 14% по операціях з постачання наступних позицій:
 - пшениця;
 - ячмінь;
 - кукурудза;
 - соєві боби;
 - насіння свиріпи та ріпаку;
 - насіння соняшнику.

Створення Фонду розвитку сільських територій

Проект Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення та функціонування Фонду розвитку сільських територій» № 5584-1 від 15.06.2021, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Івченко В.Є. (партія «Батьківщина»)).

Даний законопроект є альтернативою до законопроекту № 5584 від 28.05.2021 та уточнює особливості створення, діяльності і джерела фінансування Фонду розвитку сільських територій (надалі «Фонд»), що передбачено Законом України «Про

внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» № 552-IX від 31.03.2020 (Про відкриття ринку землі).

Згідно положенням законопроекту завданням Фонду є:

- фінансування інфраструктури, енергозбереження, освіти, медицини у сільській місцевості, підтримки малих і середніх с/г товаровиробників та реалізація державних програм розвитку малих і середніх с/г товаровиробників.

Законопроект дає також визначення малих і середніх с/г товаровиробників, програми розвитку яких пропонується фінансувати.

Джерелами наповнення Фонду є:

- спеціальний фонд Державного бюджету України, а саме:
 - 1% прогнозного обсягу доходів спеціального фонду Державного бюджету України на наступний рік;
 - 20% орендної плати за державні та комунальні землі с/г призначення, які передані в оренду на конкурентних засадах (на земельних торгах);
 - надходження в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ тощо.
- спеціальний фонд бюджету місцевого самоврядування, а саме:
 - 80% орендної плати за державні та комунальні землі с/г призначення, які передані в оренду на конкурентних засадах (на земельних торгах);
 - державне мито за посвідчення договорів відчуження та передачі в користування земельних ділянок с/г призначення;
 - 3% рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату;
 - 5% рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення.

ня (крім нафти, природного газу, газового конденсату);

- кошти від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва.

Стимулювання імпорту цукру

Проект Закону «Про встановлення тарифної квоти на ввезення в Україну цукру білого» № 5673 від 18.06.2021, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Сова О.Г., Гетманцев Д.О. та ін. (партія «Слуга народу»)).

Законопроектом пропонується тимчасово, до 01.10.2021, встановити тарифну квоту на ввезення в Україну цукру білого в обсязі 60 тис. т. з нульовою ставкою ввізного мита.

Використання земель оборони для сільськогосподарських цілей

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони та земель сільськогосподарського призначення, які перебувають у постійному користуванні національних академій наук, державних підприємств, установ, організацій» № 5692 від 22.06.2021, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Верещук І.А., Івченко В.Є. та ін. (партії «Слуга народу», «Батьківщина», «Голос», «Європейська солідарність», депутатська група «Довіра»)).

З метою оптимізації використання державних земель пропонується:

- дозволити, на конкурентних засадах, передачу земель оборони в оренду для с/г використання;
- встановити низку обмежень щодо оренди таких земель, серед яких: заборона передачі їх в суборенду, обмеження строку дії оренди до семи років тощо;
- закріпити за Міністерством оборони України право одностороннього розірвання договору в разі введення воєнного стану.

Окрім того, передбачається дозволити, за результатами аукціонів, передачу в оренду земель с/г призначення, що перебувають у постійному користуванні Національної академії наук України, національних галузевих академій наук, у разі тимчасового невикористання за цільовим призначенням. Також визначаються умови та особливості такої передачі земельних ділянок в оренду.

користання за цільовим призначенням. Також визначаються умови та особливості такої передачі земельних ділянок в оренду.

Лісове господарство

Збільшення лісистості України

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо збереження лісів» № 5650 від 11.06.2021, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Арахамія Д.Г., Бондаренко О.В. та ін. (партії «Слуга народу», позафракційний)).

Головними положеннями законопроекту є:

- визначення термінів «самозаліснена лісова ділянка» та ін., а також визначення механізму збереження самосійних лісів з подальшим веденням лісового господарства на цих територіях;
- заборона розорювання пасовищ і сіножатей до 01.01.2025;
- проведення інвентаризації відмінних від ріллі ділянок, які були передані з державної в комунальну власність, з метою виявлення природоохоронних ділянок та вжиття заходів для їхнього збереження;
- надання Кабінету Міністрів України права погоджувати зміну цільового призначення лісів на землях всіх категорій, права надавати в постійне користування ліси державної форми власності для ведення лісового господарства;
- введення заборони на використання інвазійних видів дерев при лісорозведенні та ін.

При цьому до 01.01.2025 забороняється:

- передача у приватну власність та будь-яка господарська діяльність, крім ведення лісового господарства, на самозаліснених ділянках державної та комунальної форми власності;
- розорювання пасовищ і сіножатей на землях всіх форм власності;
- зміна виду угідь «пасовище», «сіножать», «степ», «чагарникова рослинність природного походження» на «рілля» на землях с/г призначення всіх форм власності.

Автори, редакція та контакти:

Підготовка проекту: Катерина Лелет

Моніторинг та редакція видання українською мовою: Марія Ярошко

Редакція видання німецькою мовою: Симан Юрк

Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Тел. +38 066 598 14 40

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de